

شکوفایی دریاچه ارومیه با بارش‌های بهاری

افزایش یک متری سطح آب دریاچه، به تردد محیط‌بانان و نظارت بر جزایر زیستگاهی کمک می‌کند

گزارش
شهرزاد رحمتی‌پور

آبی که سال‌ها با خشکسالی و برداشت‌های بی‌رویه دست‌وپنجه نرم می‌کرد، حالا با افزایش سطح آب و بالا آمدن تراز، نشانه‌هایی از احیا را بروز داده و حضور مردم در کنار این بهنه آبی حال ایران را خوب کرده است. با این اوصاف، کارشناسان تأکید می‌کنند این بهبود نسبی تنها آغاز راه است و اکنون نوبت مسئولان است که با اجرای جدی طرح‌های احیای دریاچه، تأمین حقیقه، انتقال آب از سدها و جلوگیری از برداشت‌های بی‌رویه از چاه‌های اطراف، از بازگشت دوباره این دریاچه به مسیر بحران جلوگیری کنند.

■ ■ ■

دریاچه ارومیه که در سال‌های گذشته به یکی از مهم‌ترین بحران‌های زیست‌محیطی کشور تبدیل شده بود، این روزها با بارش‌های مناسب زمستان ۱۴۰۴ و بهار ۱۴۰۵، نشانه‌هایی از بهبود را تجربه می‌کند. تصاویر ماهواره‌ای و آمارهای رسمی نشان می‌دهد، سطح آب این دریاچه در مقایسه با سال‌های گذشته افزایش یافته و بخشی از پهنه‌های نمکی که در تابستان گذشته خشک شده بودند، دوباره زیر آب رفته‌اند. داده‌های منتشر شده از سوی نهادهای مسئول حاکی از آن است که حجم آب دریاچه ارومیه در مقایسه با چهار سال گذشته در همین فصل به بیشترین میزان خود رسیده است. این تغییر وضعیت اگرچه هنوز فاصله زیادی با شرایط مطلوب دریاچه دارد اما برای فعالان محیط‌زیست و ساکنان منطقه یک نشانه امیدوارکننده به‌شمار می‌رود.

مدیرکل حفاظت محیط‌زیست آذربایجان غربی، در بازدید از دریاچه ارومیه با اشاره به این روند رو به بهبود گفت: «تراز دریاچه ارومیه نسبت به ابتدای سال آبی ۱۴۰۵-۱۴۰۴ حدود یک متر افزایش داشته است. افزایش بارندگی‌های مؤثر و شکل‌گیری جریان‌های سطحی در رودخانه‌های منتهی به دریاچه از مهم‌ترین عوامل این افزایش بوده است.»
حجت‌جباری ادامه داد: «با بررسی داده‌ها نقشه‌های هواشناسی و همچنین میزان رهاسازی حقیقه در حوضه آبریز، پیش‌بینی می‌کنیم روند ورود آب به پیکره دریاچه در هفته‌های آینده نیز ادامه داشته باشد و حتی تراز آب در مقدار فعلی نیز بالاتر رود.»

وی همچنین با اشاره به تغییر شرایط در دریاچه افزود: «افزایش سطح آب باعث شده قایق‌های موتوری در پارک ملی دریاچه ارومیه دوباره امکان فعالیت پیدا کنند. این موضوع برای تردد محیط‌بانان و نظارت بر جزایر زیستگاهی بسیار مهم است و به حفاظت بهتر از زیستگاه‌های منطقه کمک می‌کند.»

■ **زیباترین نگین آبی دنیا**

دریاچه ارومیه، زمانی یکی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین دریاچه‌های شور جهان محسوب می‌شد. این دریاچه با وسعتی نزدیک به ۶ هزار کیلومتر مربع در سال ۱۳۷۷ در ردیف بیست‌وپنجمین دریاچه بزرگ جهان قرار

داشت و به عنوان بزرگ‌ترین دریاچه داخلی ایران و بزرگ‌ترین دریاچه آب شور خاورمیانه شناخته می‌شد.

در سال ۱۳۷۴ حجم آب این دریاچه به حدود ۲۲میلیاردمترمکعب رسیده بود؛ رقمی که نشان‌دهنده شش‌برابری و پرآب آن در دهه‌های گذشته بود. رودخانه‌های متعددی از جمله زرنه‌رود، سیمین‌رود، تلخ‌رود، گنارچای، باراندوزچای، شهرچای، نازلی‌چای و زولچای منابع اصلی تغذیه این دریاچه را تشکیل می‌دادند.

اما در دهه‌های اخیر، این اکوسیستم از ششمنه به تدریج وارد مرحله بحران شد. کارشناسان مجموعه‌ای از عوامل را در این وضعیت مؤثر می‌دانند از جمله ساخت و بهره‌برداری از بیش از ۹۰سد در حوضه آبریز، برداشت بی‌رویه از منابع آب زیرزمینی، توسعه کشاورزی ناپایدار، انتقال آب بدون ارزیابی‌های زیست‌محیطی و همچنین کاهش بارندگی و افزایش تبخیر در نتیجه تغییرات اقلیمی.

مجاهد رحمان‌زاده، کارشناس محیط‌زیست با بیسان اینکه

خشک‌شدن دریاچه ارومیه تنها یک مسئله محلی نیست به «جوان» می‌گوید: «پیامدهای این اتفاق ناگوار می‌تواند بخش‌های وسیعی از کشور را تحت تأثیر قرار دهد. افزایش طوفان‌های نمکی، تخریب زمین‌های کشاورزی، تهدید سلامت ساکنان منطقه و مهاجرت جمعیت از جمله پیامدهایی است که در صورت خشک‌شدن کامل دریاچه استان‌های شمالغرب کشور و حتی مناطق دورتر را با بحران‌های جدی مواجه می‌کند.»

■ **مدیریت منابع آب، شرط اصلی احیا**

با وجود افزایش بارش‌ها، کارشناسان معتقدند احیای پایدار دریاچه ارومیه تنها با مدیریت دقیق منابع آب امکان‌پذیر است. در این

میان، نحوه مصرف آب در بخش کشاورزی نقش بسیار مهمی دارد زیرا بخش عمده‌ای از منابع آب حوضه آبریز دریاچه در این بخش مصرف می‌شود.

سرپرست حوضه آبریز دریاچه ارومیه، در این‌زمینه توضیح

جنایت جنگی در حیاط مدرسه

گزارش ۲
محمد رضا سوری

جهانی مربوط به جنگ، یک اصل انسانی بارها مورد تأکید قرار گرفته است؛ اینکه مراکز درمانی، آموزشی و فرهنگی باید از هرگونه حمله نظامی مسمون بمانند. مدرسه، بیمارستان و کتابخانه قرار است نگاه‌های زندگی باشند، نه میدان جنگ.

با این حال، واقعیت تلخ بسیاری از جنگ‌های معاصر نشان می‌دهد، برخی دولت‌های متجاوز و جنایتکار به این قواعد انسانی کمترین توجهی ندارند. در سال‌های اخیر بارها دیدیم که بمب‌ها و موشک‌ها نه بر سنگرهای نظامی، بلکه بر سر کلاس‌های درس، بیمارستان‌ها و مراکز فرهنگی فرود آمده‌اند؛ حملاتی که نتایج‌ای جز تخریب زیرساخت‌های حیاتی و جان‌باختن انسان‌های بی‌گناه نداشته است.

در جریان دفاع مقدس سوم کشورمان در برابر امریکو رژیم صهیونیستی نیز این قاعده انسانی بار دیگر زیر پا گذاشته شد. در میان مراکز که هدف حملات قرار گرفتند، مدارس از جمله آسیب‌پذیرترین مکان‌ها بودند؛ جایی که باید محل رشد، امید و آینده‌سازی کودکان باشد.

در برخی از حملات ناجوانمردانه، دانش‌آموزان، معلمان و حتی والدینی که برای بردن فرزندانشان به مدرسه آمده بودند، به خاک و خون کشیده شدند. حادثه تلخ برای دختران دانش‌آموز دبستان «شجره طیبه» در میناب استان هرم‌زگان نمونه‌ای دردناک از این فجایع بود؛ رویدادی که نه‌تنها دل مردم ایران، بلکه بسیاری از انسان‌های آزاده جهان را نیز اندوهگین کرد.

در این میان، استان اصفهان نیز از جمله مناطقی بود که مدارس آن آسیب‌های جدی دیدند. طبق اعلام اداره کل آموزش و پرورش این استان، در پی اصابت بمب‌ها و موشک‌ها به مراکز آموزشی، ۷۵مدرسه که بیشتر آنها در شهر اصفهان قرار دارند تخریب شده یا خسارات سنگینی دیده‌اند. از جمله این مدارس می‌توان به دبستان کوثر و هنرستان‌های فردوس، خواجه نصیرالدین طوسی و میر در ناحیه سه‌انشاره کرد، ناصر فتحی، مدیرکل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس استان اصفهان، با تأیید این موضوع گفت: «تعدادی از مدارس در شهرهای خوانسار و فلاورجان نیز بر اثر این حملات تخریب شده یا دچار خسارت شده‌اند.»

وی افزود: «برخی از این مدارس به‌طور کامل از چرخه خدمت‌رسانی خارج شده‌اند اما با عزمی جدی و در سریع‌ترین زمان ممکن، بازسازی و آماده‌سازی دوباره آنها در دستور کار قرار دارد.»

که ۷۸میلی‌متر ثبت شده بود، حدود ۹۷درصد افزایش داشته و در مقایسه با متوسط بلندمدت نیز حدود ۱۸درصد بیشتر است.»
با این حال او هشدار می‌دهد، وضعیت ذخایر سدها هنوز نگران‌کننده است و تأکید می‌کند: «در حال حاضر مجموع ذخایر سدهای حوضه حدود ۳۹۲میلیون مترمکعب است، در حالی که این رقم در مدت مشابه سال گذشته ۶۳۳میلیون مترمکعب بود. این اختلاف نشان می‌دهد؛ سال آبی جاری با ذخایری کمتر آغاز شده است.»

■ **صیانت از حقیقه، مطالبه جدی**

یکی از مهم‌ترین مسائل در مسیر احیای دریاچه ارومیه، تأمین حقیقه این دریاچه از رودخانه‌ها و سدهای بالادست است؛ موضوعی که بارها مورد تأکید کارشناسان و مسئولان قرار گرفته است.

دبیر کارگروه ملی نجات دریاچه ارومیه، در جریان بازدید از رودخانه‌های منتهی به دریاچه ارومیه گفت: «صیانت از حقیقه دریاچه ارومیه و جلوگیری از هرگونه مداخله‌ای که مانع رسیدن آب به پیکره دریاچه شود، باید در دستور کار جدی دستگاه‌های متولی قرار گیرد.»

رضا رحمانی احیای دریاچه ارومیه را یک اولویت ملی دانست و افزود: «جرای برنامه‌های مؤثر در حوزه لایروبی بستر رودخانه‌ها، ساماندهی انشعابات، کنترل برداشت‌ها و بازنگری در نحوه بهره‌برداری از منابع آب از الزامات جدی برای کمک به پایداری اکوسیستم منطقه است.»

این مسئول بر ضرورت هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی تأکید کرد و گفت: «نجات دریاچه ارومیه تنها با اقدامات مقطعی امکان‌پذیر نیست. این موضوع نیازمند برنامه‌ریزی منسجم، پایش مداوم و همراهی همه دستگاه‌های مسئول است.»

رحمانی نقش مردم و کشاورزان را نیز در این مسیر مهم دانست و افزود: «موفقیت در احیای دریاچه زمانی حاصل می‌شود که مدیریت حوضه آبریز با نگاه مسئولانه، علمی و بلندمدت انجام شود و همه ذینفعان در این مسیر مشارکت داشته باشند.»

■ **فرصتی تازه برای نجات دریاچه**

افزایش سطح آب دریاچه ارومیه در بهار امسال اگرچه نشانه‌ای از بازگشت حیات به این اکوسیستم ارزشمند است اما کارشناسان هشدار می‌دهند که این وضعیت نباید موجب غفلت از اقدامات اساسی شود.

تجربه سه‌سال‌های گذشته نشان داده است، بدون برنامه‌ریزی بلندمدت، مدیریت دقیق منابع آب و همکاری مردم و مسئولان، هرگونه بهبود کوتاهمدت می‌تواند دوباره به شرایط بحرانی بازگردد.

اکنون که بارش‌های بهاری فرصتی تازه برای احیای دریاچه فراهم کرده است، بسیاری از فعالان محیط‌زیست معتقدند زمان آن رسیده که طرح‌های احیای دریاچه با جدیت بیشتری اجرا شود؛ از تأمین حقیقه و کنترل برداشت‌های آب گرفته تا اصلاح الگوی کشاورزی و حفاظت از رودخانه‌های منتهی به این بهنه آبی. نباید فراموش کنیم که دریاچه ارومیه نه تنها یک سرمایه طبیعی برای شمالغرب کشور، بلکه بخشی از میراث زیست‌محیطی ایران است.

گزارش خبری

زنگان از ترمیم پل راه آهن تا توسعه زیرساخت‌های آموزشی

مسئولان استان زنگان از پیشرفت روند بازسازی پل راه آهن امین‌آباد خبر داده و اعلام کردند این پسل که در جریان حمله موشکی تخریب شده، حداکثر تا ۱۵روز آینده به بهره‌برداری می‌رسد. همزمان با این اقدامات، تفاهنامه‌ها حدت بیش از ۶۰مراکز آموزشی در پروژه‌های نهضت ملی مسکن استان نیز منعقد شد.

■ ■ ■

استاندار زنگان اعلام کرد، روند ترمیم پل راه آهن امین‌آباد که در پی حمله موشکی تخریب شده بود، با سرعت در حال انجام است و این پل حداکثر تا ۱۵روز آینده دوباره مورد استفاده قرار خواهد گرفت. محسن صادقی در بازدید این پل که با حضور نمایندگان مجلس شورای اسلامی انجام شد، با اشاره به اهمیت این مسیر ریلی گفت: ترمیم پل راه آهن امین‌آباد یکی از مسیجرهای ارتباطی مهم میان زنگان و سایر یز است که مورد اصابت موشک‌های ائتلاف صهیونی - امریکایی قرار گرفت. وی افزود: بررسی‌های میدانی نشان می‌دهد؛ این مسیر صرفاً برای حمل مسافر و بار مورد استفاده قرار می‌گرفت و هیچ‌گونه ماهیت نظامی نداشته است. استاندار زنگان با تأکید بر اینکه هدف قرار دادن چنین زیرساخت‌هایی نشان‌دهنده استیصال دشمن است، اظهار کرد: حمله به پل‌های ارتباطی و زیرساخت‌های حمل‌ونقل در راستای ایجاد اختلال در روند خدمات‌رسانی انجام شده اما با تلاش مجموعه‌های اجرایی روند بازسازی به سرعت در حال انجام است.

به گفته وی، کارکنان راه‌آهن و مجموعه‌های مرتبط بلافاصله پس از وقوع حادثه در محل حاضر شدند و عملیات بازسازی را آغاز کردند. صادقی تصریح کرد، در حال حاضر تجهیزات و امکانات قابل توجهی برای تسریع روند ترمیم بسیج شده است. وی با اشاره به تلاش شبانه‌روزی نیروهای اجرایی گفت: کاری که در شرایط عادی ممکن بود ماهه‌ها زمان ببرد، اکنون با روحیه جهادی و تلاش مستمر نیروهای فنی در مدت کوتاهی در حال انجام است و بر اساس گزارش‌های ارائه شده، پل حداکثر طی ۱۵روز آینده به بهره‌برداری خواهد رسید.

■ **توسعه خدمات در پروژه‌های مسکن**

در همین حال، مدیرکل راه‌وشهرسازی استان زنگان از انعقاد تفاهنامه‌های برای توسعه زیرساخت‌های آموزشی در پروژه‌های نهضت ملی مسکن خبر داد. سعید شهابین‌فر با اشاره به اهمیت تأمین خدمات عمومی در سایت‌های مسکونی گفت: بر اساس این تفاهنامه، احداث و تکمیل بیش از ۰۶مرکز آموزشی در واحدهای حمایتی نهضت ملی مسکن استان پیش‌بینی شده است. وی افزود: نخستین مدرسه ساخته‌شده در سایت‌های نهضت ملی مسکن کشور نیز در سایت کوی زنگان زنگان مهرماه سال گذشته به بهره‌برداری رسید. این پروژه با همکاری اداره کل راه‌وشهرسازی، اداره کل نوسازی مدارس و با حمایت آموزش و پرورش اجرا شد.